

**EUROOPAN NEUVOSTO
EUROOPAN SOSIAALISTEN OIKEUKSIEN KOMITEA**

Joulukuu 2018

**TOIMENPITEET JÄRJESTÖKANTELUIJEN PÄÄASIA RATKAISUJEN
JOHDOSTA**

Päätelmät 2018

YLEISJOHDANTO

Noudattaen niitä muutoksia, jotka ministerikomitea teki raportointijärjestelmään ministerien sijaisten 1196. kokouksessa 2. ja 3. huhtikuuta 2014, tietyt valtiot vapautettiin raportoimasta niiden peruskirjan määräysten osalta, jotka arvioitaisiin vuoden 2018 päätelmissä. Sen sijaan näitä valtioita pyydettiin antamaan tietoja toimenpiteistä, jotka ne ovat toteuttaneet järjestökantelujen pääasiaratkaisujen johdosta tapauksissa, joissa komissio oli todennut oikeudenloukkauksia.

Tässä asiakirjassa esitetään komitean päätelmät ratkaisujen johdosta toteutetuista toimenpiteistä kussakin seuraavassa valtiossa:

- Belgia
- Bulgaria
- Suomi
- Ranska
- Kreikka
- Irlanti
- Italia
- Portugali

SUOMI

Noudattaen niitä muutoksia, jotka ministerikomitea teki raportointijärjestelmään ministerien sijaisten 1196. kokouksessa 2. ja 3. huhtikuuta 2014, Suomi vapautettiin raportoimasta niiden peruskirjan määräysten osalta, jotka arvioitaisiin vuoden 2018 päätelmissä. Sen sijaan Suomea pyydettiin antamaan tietoja toimenpiteistä, jotka se on toteuttanut järjestökantelujen pääasiaratkaisujen johdosta tapauksissa, joissa komissio oli todennut oikeudenloukkauksen.

Nämä ratkaisut ovat seuraavat:

- Omaishoitajat ja Läheiset -Liitto ry v. Suomi, valitus nro 70/2011, pääasiaratkaisu 4. joulukuuta 2012
- Omaishoitajat ja Läheiset -Liitto ry v. Suomi, valitus nro 71/201, pääasiaratkaisu 4. joulukuuta 2012
- Suomen sosiaaioikeudellinen seura ry (SSOS) v. Suomi, valitus nro 88/2012, ratkaisu 9. syyskuuta 2014
- Suomen sosiaaioikeudellinen seura ry (SSOS) v. Suomi, valitus nro 106/2014, pääasiaratkaisu 8. syyskuuta 2016
- Suomen sosiaaioikeudellinen seura ry (SSOS) v. Suomi, valitus nro 108/2014, pääasiaratkaisu 8. joulukuuta 2016

Omaishoitajat ja Läheiset -Liitto ry v. Suomi, valitus nro 70/2011, pääasialkaisu 4. joulukuuta 2012
Päätöslauselma CM/ResChS(2013)12

1. Komitean ratkaisu kantelun asiasisällöstä

146. Komitea katsoi, että peruskirjan 23 artiklaa oli loukattu, koska lainsäädäntö mahdollisti käytännöt, joiden johdosta osalta ikääntynyttä väestöä evättiin omaishoidon tuki tai muu, vaihtoehtoinen tuki.

2. Hallituksen antamat tiedot

147. Hallitus viittaa niihin tietoihin, jotka se on antanut edellisessä raportissaan tämän ratkaisun johdosta toteutetuista toimenpiteistä. Lisäksi hallitus toteaa, että yksi pääministeri Sipilän hallitusohjelman kärkihankkeista keskittyy omaishoitoon: vuosina 2016–2018 kehitetään ikäihmistien kotihoitoa ja vahvistetaan kaiken ikäisten omaishoitoa. Hankkeeseen on varattu 27 miljoonaa euroa. Tavoitteena on luoda iäkkäille kustannustehokas ja hyvin koordinoitu asiakaslähtöinen palvelurakenne. Uudistetussa rakenteessa kotiin annettavat ja kotoa käsin saavutettavat palvelut ovat ensisijaisia. Lisäksi hankkeessa pyritään parantamaan omais- ja perhehoitajien sekä heidän hoidettaviensa hyvinvointia.

148. Edellä mainittu hanke toteutetaan kaikissa 18 maakunnassa. Palvelujen uudistamiseksi tehdään kahdeksan laajaa maakunnallista kokeilua. Kuhunkin kokeiluhankkeeseen osallistuu useita eri toimijoita, mukaan lukien kunnat ja kansalaisjärjestöt. Samalla, kun omaishoito on läpileikkaavana teemana kaikissa kokeiluhankkeissa, yksi teemoista, johon on varattu 3 miljoonaa euroa, keskittyy nimenomaisesti omaishoitoon. Tämän teeman yhteydessä pyritään ottamaan käyttöön olemassa olevia parhaita käytäntöjä, jotka on kehitetty omais- ja perhehoitoa varten, sekä luomaan yhdenmukainen ja tehokas omaishoitajien, potilaiden sekä julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoiden verkosto.

149. Hallitus viittaa myös omaishoidon tuesta annetun lain (937/2005) muutoksiin, jotka tulivat voimaan vuonna 2016. Muutokset ovat osa hallitusohjelman täytäntöönpanoa omaishoidon kehittämiseksi. Ne on tarkoitettu parantamaan omaishoitajien mahdollisuuksia pitää vapaata ja siten tukemaan heidän hyvinvointiaan hoitajina. Omaishoidon tuesta annetulla lailla säädetty oikeus pitää vapaata on laajennettu koskemaan kaikkia omaishoitajia, jotka ovat tehneet omaishoitosopimuksen. Toinen kyseiseen lakiin tehty muutos koskee kuntien velvollisuutta järjestää omaishoitajalle tarvittaessa hyvinvointi- ja terveystarkastuksia sekä hänen hyvinvointiaan ja hoitotehtäväänsä tukevia sosiaali- ja terveyspalveluja.

150. Vuonna 2017 sosiaali- ja terveysministeriö ja Kuntaliitto antoivat uuden laatusuosituksen hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi (6/2017). Suosituksen tarkoituksena on tukea vanhuspalvelulain toimeenpanoa. Sillä kannustetaan rakentamaan iäkkäille taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävä palvelujärjestelmä sekä pyritään takaamaan ikääntyneelle väestölle mahdollisuuksien mukaan hyvä terveys ja toimintakyky.

151. Lisäksi hallitus viittaa Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) vuonna 2015 julkaisemaan selvitykseen omaishoitajien tuen palkkioista ja heidän saatavillaan olevista palveluista kunnissa. Selvityksestä ilmenee, että omaishoito korvaa usein laitoshoidon: ilman omaishoitoa kotona noin 26–46 % selvityksessä tarkastelluista henkilöistä olisi päätyneet laitoshoitoon. Vaikka omaishoidossa hoidon tarve olikin usein suuri, vain noin puolet omaishoitajista käytti lakisääteistä vapaata. Selvitys osoittaa myös, että monille omaishoitajille olisi tärkeää saada käyttöönsä nykyistä enemmän palveluja, kuten terveystarkastuksia ja kuntoutuspalveluja.

3. Toimenpiteiden arviointi

152. Komitea panee merkille, että omaishoidon kehittäminen on yksi Suomen hallituksen ensisijaisista tavoitteista ja että omaishoidon kokeiluhankkeita toteutetaan parhaillaan kaikissa 18 maakunnassa vuosina 2016–2018. Ei ole kuitenkaan tiedossa, missä määrin Suomen yli 300 kuntaa osallistuvat näihin kokeiluhankkeisiin ja hyötyvät niistä suoraan.

153. Komitea panee myös merkille, että vuonna 2016 voimaan tulleet omaishoidon tuesta annetun lain muutokset oli erityisesti tarkoitettu parantamaan omaishoitajien mahdollisuuksia pitää vapaata. Tässä yhteydessä komitea toteaa, että THL:n vuonna 2015 tekemän selvityksen mukaan vain noin puolet omaishoitajista käytti lakisääteistä vapaata.

154. Samalla, kun komitea panee merkille hallituksen antamat tiedot, se myös kiinnittää huomiota siihen, ettei omaishoidon tuesta ja sen saatavuudesta eri kunnissa ole saatavilla täsmällisiä tietoja. Komitea ei katso osoitetun, että ratkaisun johdosta toteutetuissa toimenpiteissä olisi ratkaisevalla tavalla käsitelty kuntien harkintavallan laajuutta yhdistettynä siihen, että niiltä puuttuu selvä velvoite tarjota joko tukea omaishoitajille tai vaihtoehtoisesti muuta palvelua ikääntyneille (ks. pääasiaratkaisun 59. kohta), mikä on komitean näkemyksen mukaan johtanut epätydyttävään kokonaistilanteeseen kunnissa.

155. Komitea pyytää hallitusta toimittamaan ajantasaiset tiedot omaishoidon tuen tilanteesta sekä edellä mainittujen kokeiluhankkeiden ja lainmuutosten vaikutuksesta seuraavassa raportissaan, joka on määrä antaa lokakuussa 2019.

156. Siihen saakka komitea katsoo, ettei tilannetta ole saatettu peruskirjan 23 artiklan mukaiseksi.

Omaishoitajat ja Läheiset -Liitto ry v. Suomi, valitus nro 71/201, pääasialkaisu 4. joulukuuta 2012
Päätöslauselma CM/ResChS(2013)13

1. Komitean ratkaisu kantelun asiasisällöstä

157. Komitea katsoi, että peruskirjan 23 artiklaa oli loukattu, koska palveluasumisen ja tehostetun palveluasumisen riittämätön sääntely yhdistettynä siihen, että näiden palvelujen tarjonta ylitti kysynnän,

- aiheutti hoitoa tarvitseville ikääntyneille oikeudellista epävarmuutta keskenään erilaisten ja monimutkaisten maksuperiaatteiden vuoksi. Vaikka kunnat voivat tarkistaa maksuja, ei ole olemassa tehokkaita takeita sen varmistamiseksi, että kaikille kuntonsa edellyttämiä palveluja tarvitseville ikääntyneille taattaisiin palvelujen tosiasiallinen saanti;

- esti peruskirjan 23 artiklan b kohdassa taatun oikeuden, joka sopimuspuolten on toteutettava ”antamalla ikääntyneille henkilöille tietoa heidän käytettävissään olevista palveluista ja heidän mahdollisuuksistaan käyttää niitä”.

2. Hallituksen antamat tiedot

158. Hallitus viittaa niihin tietoihin, jotka se on antanut edellisessä raportissaan tämän ratkaisun johdosta toteutetuista toimenpiteistä, ja erityisesti tietoihin palveluasumisen ja kotipalvelun asiakasmaksuja käsitelleestä työryhmästä, joka luovutti loppuraporttinsa sosiaali- ja terveysministeriölle 30. tammikuuta 2015.

159. Työryhmän toimeksianto perustui edelliseen hallitusohjelmaan, jonka mukaan asiakasmaksujärjestelmän kehittämistä oli määrä jatkaa, jotta sosiaali- ja terveydenhuollon maksut eivät muodostuisi palvelujen käytön esteeksi. Kyseisen hallitusohjelman mukaan palveluasumisen maksuja oli määrä uudistaa työryhmän ehdotusten pohjalta siten, että kunnan järjestämisvastuulla oleviin asumispalveluihin säädettäisiin valtakunnallisesti yhdenmukaiset asiakasmaksujen määräytymisperusteet. Samalla oli määrä yhtenäistää tehostetun palveluasumisen maksut ja säätää niin sanottu vähimmäiskäyttövara. Työryhmä ehdotti myös muita toimenpiteitä. Työryhmän mukaan asiakasmaksuja koskeva lainsäädäntö tarvitsee kokonaisuudistuksen, jossa on otettava huomioon meneillään olevat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä ja rahoitusta koskevat uudistukset sekä lähivuosina toteutettavat muuta sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntöä koskevat uudistukset. Edellinen hallitus ei kuitenkaan ryhtynyt mihinkään toimenpiteisiin työryhmän ehdotusten johdosta.

160. Huhtikuussa 2016 Sipilän hallitus päätti käynnistää laajan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja koskevan lainsäädäntöuudistuksen keväällä 2017. Tätä varten asetettiin 15. helmikuuta 2017 työryhmä, jonka tehtäväksi annettiin laatia ehdotus uudeksi asiakasmaksulainsäädännöksi. Asiaa koskeva hallituksen esitys oli määrä antaa eduskunnalle siten, että uusi lainsäädäntö tulisi voimaan 1. tammikuuta 2020. Hallituksen mukaan uudistus ja siihen sisältyvä lainsäädäntö eivät korottaisi asiakasmaksuja kohtuuttomasti.

3. Toimenpiteiden arviointi

161. Komitea panee merkille, etteivät työryhmän ehdotukset palveluasumisen asiakasmaksuista johtaneet minkäänlaisiin toimenpiteisiin ja että hallitus on nyt päättänyt käynnistää laajan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja koskevan lainsäädäntöuudistuksen. Helmikuussa 2017 asetettiin uusi työryhmä, jolle annettiin tehtäväksi laatia ehdotus uudeksi asiakasmaksulainsäädännöksi siten, että se tulisi voimaan vuoteen 2020 mennessä.

EPÄVIRALLINEN SUOMENNOS – ULKOMINISTERIÖ – KESÄKUU 2019

162. Komitea panee merkille myös Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestön (SAK), Toimihenkilökeskusjärjestö STTK:n ja Akavan antamat lausunnot, joiden mukaan ei edelleenkään ole olemassa lainsäädännöllisiä takeita siitä, että palveluasumisen asukkaiden käyttöön jää varoja asiakasmaksujen maksamisen jälkeenkin.

163. Komitea pyytää hallitusta antamaan ajantasaiset tiedot tilanteen mahdollisesta kehittämisestä raportissa, joka on määrä antaa lokakuussa 2019. Siihen saakka komitea katsoo, ettei tilannetta ole saatettu peruskirjan mukaiseksi, koska lainsäädäntö- ja sääntelytilanne eivät ole muuttuneet.

**Suomen sosiaalioikeudellinen seura ry (SSOS) v. Suomi, valitus nro 88/2012, ratkaisu 9.
syyskuuta 2014
Päätöslauselma CM/ResChS(2015)8**

1. Komitean ratkaisu kantelun asiasisällöstä

164. Komitea katsoi, että peruskirjan 12 artiklan 1 kohtaa oli loukattu, koska useiden sosiaalietuuksien (sairaus-, äitiys- ja kuntoutusetuuksien, työttömyysturvan peruspäivärahan ja takuueläkkeen) vähimmäistaso oli ilmeisen riittämätön, ja että 13 artiklan 1 kohtaa oli loukattu, koska toimeentulotuen ja työmarkkinatuen taso oli riittämätön.

2. Hallituksen antamat tiedot

165. Raportissa ilmoitetaan, että elokuun 2017 budjettiriihessään hallitus sopi toimenpiteistä, joilla tuettaisiin lapsiperheitä ja ehkäistäisiin sosiaalista syrjäytymistä. Sairausvakuutuslain mukaisia vähimmäispäivärahoja (vanhempainpäivärahaa, kuntoutusrahaa ja sairauspäivärahaa) korotettaisiin siten, että ne riittäisivät aina takaamaan saajilleen riittävät tulot heidän tarvitsematta turvautua perustoimeentulotukeen. Tarkoituksena oli, että kyseiset lainsäädännön muutokset tulisivat voimaan 1. tammikuuta 2018.

166. Työttömyyspäivärahan ja työmarkkinatuen osalta raportissa todetaan, että hallitus on etuuksien tason nostamisen sijasta keskittynyt toimenpiteisiin, joilla pyritään parantamaan työllisyyttä ja lyhentämään työttömyyskausia. Työttömille työnhakijoille on muun muassa säädetty mahdollisuus ansaita 300 euroa tuloja täysimääräisen työttömyyskorvauksen lisäksi. Lisäksi raportissa mainitaan toimenpiteet, joilla on kannustettu työmarkkinatuen saajia osallistumaan koulutukseen.

167. Toimeentulotuen osalta raportissa todetaan, että perustoimeentulotuen myöntäminen siirrettiin vuodesta 2017 alkaen kunnilta Kansaneläkelaitokselle (Kela). Lisäksi todetaan, että perustoimeentulotukea tarkistetaan vuosittain kansaneläkeindeksillä.

168. Takuueläkkeen määrä korotettiin 1. tammikuuta 2016 alkaen 766,85 euroon kuukaudessa, mutta vuonna 2017 se laskettiin indeksitarkistuksella 760,26 euroon.

169. Raportissa viitataan myös vuosien 2017 ja 2018 perustulokokeiluun, jossa arvonnalla valikoituneille työmarkkinatuen saajille maksettiin 560 euron suuruista perustuloa. Perustulo on veroton etuus, johon saajan muut tulot eivät vaikuta.

3. Toimenpiteiden arviointi

170. Komitea panee merkille hallituksen aikomuksen korottaa sairausvakuutuslain mukaisia vähimmäispäivärahoja sellaiselle tasolle, ettei niiden saajien tarvitse turvautua perustoimeentulotukeen. Komitea pyytää hallitusta antamaan tietoja asian edistymisestä seuraavassa raportissaan, joka on määrä antaa lokakuussa 2019.

171. Työttömyyspäivärahan ja työmarkkinatuen osalta komitean käsityksenä on, ettei pääasiaratkaisun johdosta ole ryhdytty minkäänlaisiin toimenpiteisiin näiden etuuksien tason nostamiseksi, vaan hallitus on keskittynyt työllisyyden parantamiseen. Takuueläkkeen määrää korotettiin hiukan vuonna 2016, mutta vuonna 2017 sitä laskettiin jälleen.

EPÄVIRALLINEN SUOMENNOS – ULKOMINISTERIÖ – KESÄKUU 2019

172. Komitea panee asianmukaisesti merkille hallituksen toteamuksen siitä, että Suomen sosiaaliturvajärjestelmä on monimutkainen kaikkine eri osineen, jotka on tarkoitettu antamaan tarvittavan avun erityisesti erilaisina yhdistelminä, ja että huomiota on siksi kiinnitettävä siihen, miten erilaiset etuudet toimivat yhdessä. Komitea pyytää hallitusta antamaan tulevissa raporteissaan tietoja, kuten erilaisia edunsaajaryhmiä koskevia tyyppiesimerkkejä, jotka osoittavat, että keskeisimmät kyseeseen tulevat etuudet yltävät muihin täydentäviin etuuksiin yhdistettyinä tasolle, joka on riittävä 12 artiklassa ja vastaavasti 13 artiklassa tarkoitetulla tavalla.

173. Hallituksen mainitseman perustulokokeilun osalta komitea panee merkille, että toisen lähteen mukaan (<https://www.kela.fi/web/en/-/contrary-to-reports-the-basic-income-experiment-in-finland-will-continue-until-the-end-of-2018>) kokeilua ei tällä hetkellä suunnitella jatkettavan tai laajennettavan vuoden 2018 jälkeen.

174. Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestön (SAK), Toimihenkilökeskusjärjestö STTK:n ja Akavan lausuntojen mukaan vuonna 2017 jäädytettiin muun muassa kansaneläkkeiden, työttömyyskorvausten, perhe-eläkkeiden, rintamalisien ja vammaisetuuksien indeksit. Tämän vuoksi näiden etuuksien ostovoima heikkenee seuraavana kahtena vuonna. Lisäksi työttömyysturvan aktiivimalli, jonka on määrä tulla voimaan vuoden 2018 alusta, leikkaa työttömyyskorvausta noin 5 %:lla, jollei edunsaaja löydä työtä 65 päivässä. Asumistukea tarkistetaan nyt aiempaa tiukemmin tulojen muuttuessa.

175. SAK, STTK ja Akava ovat myös todenneet, että perustoimeentulotuen siirtäminen kunnilta Kelan myönnettäväksi on aiheuttanut ongelmia hakemusten käsittelyssä ja tuen maksamisessa. Tämän vuoksi monet ovat jääneet ilman perustoimeentulotukea, eikä heillä ole ollut varaa maksaa lääkkeitä, asumista ja peruselinkustannuksia.

176. Edellä esitetyn perusteella komitea katsoo, ettei tilannetta ole saatettu peruskirjan mukaiseksi.

**Suomen sosiaalioikeudellinen seura ry (SSOS) v. Suomi, valitus nro 106/2014, pääasialkaisu
8. syyskuuta 2016
Päätöslauselma CM/ResChS(2017)7**

1. Komitean ratkaisu kantelun asiasisällöstä

177. Komitea katsoi, että peruskirjan 24 artiklaa oli loukattu, koska

- lainvastaisesta irtisanomisesta työopimuslain mukaan maksettavan korvauksen enimmäismäärä voi johtaa tilanteisiin, joissa maksettava korvaus ei vastaa kärsityn vahingon määrää;
- Suomen lainsäädäntö ei mahdollista uudelleen työhön ottamista lainvastaisen irtisanomisen hyvityskeinona.

2. Hallituksen antamat tiedot

178. Raportissa todetaan ensiksi, että lainvastaista irtisanomista koskeva lainsäädäntö kuvastaa Suomessa hallituksen ja kahden työmarkkinaosapuolen välillä vallitsevaa kolmikantakonsensusta. Korvauksen enimmäismäärän osalta raportissa esitetään, että säädetyt korvausmäärät ovat riittäviä ja ovat myös omiaan varmistamaan, että lainsäädäntöä noudatetaan. Raportissa muistutetaan myös, että lainsäädäntö asettaa korvaukselle vähimmäismäärän, että korvaus kattaa sekä aineelliset että aineettomat työntekijän kärsimät vahingot ja että työntekijän mahdolliset tulevat taloudelliset menetykset on otettava huomioon. Lisäksi raportissa korostetaan, ettei irtisanottu työntekijä jää vaille taloudellista turvaa vaan kuuluu työttömyysturvajärjestelmän piiriin.

179. Raportissa toistetaan, että aiemmin voimassa ollut uudelleen työhön ottamisen mahdollistanut lain säännös kumottiin vuonna 2001, koska sen soveltaminen oli käytännössä ongelmallista. Raportissa todetaan myös, että 24 artiklaa tulkittaessa olisi annettava merkitystä käytännön seikoille ja että Suomen ei voida edellyttää säätävän lainsäädäntöä, joka vuosikymmenten kokemuksen perusteella ei tule toimimaan käytännössä.

3. Toimenpiteiden arviointi

180. Komitea panee merkille, että raportissa toistetaan samoja tietoja ja perusteluja, jotka esitettiin jo aiemmin komitean käsitellessä kyseisiä valituksia ja jotka on mainittu ministerikomitean päätöslauselmassa. Tiedossa ei ole, että pääasiaa koskevan ratkaisun johdosta olisi ryhdytty minkäänlaisiin toimenpiteisiin korvauksen ja uudelleen työhön ottamisen osalta.

181. Komitea panee merkille Suomen Yrittäjien lausunnon, jossa yhdytään hallituksen näkemukseen.

182. Näin ollen komitea katsoo, ettei tilannetta ole saatettu peruskirjan mukaiseksi. Komitea arvioi tilanteen uudelleen seuraavan, lokakuussa 2019 annettavan raportin perusteella.

**Suomen sosiaali oikeudellinen seura ry (SSOS) v. Suomi, valitus nro 108/2014, pääasialkaisu
8. joulukuuta 2016
Päätöslauselma CM/ResChS(2017)8**

1. Komitean ratkaisu kantelun asiasisällöstä

183. Komitea katsoi, että peruskirjan 13 artiklan 1 kohtaa oli loukattu, koska työmarkkinatuen taso ei riittänyt mahdollistamaan tuen saajien perustarpeiden täyttämistä edes silloin, kun työmarkkinatuki yhdistettiin muihin etuuksiin, kuten asumistukeen ja asumismenojen kattamiseksi myönnettävään toimeentulotukeen.

2. Hallituksen antamat tiedot

184. Raportissa viitataan ensiksi niihin tietoihin, jotka hallitus on antanut Suomen sosiaali oikeudellisen seuran valituksen nro 88/2012 yhteydessä, ja muistutetaan, että Suomessa sosiaaliturva perustuu kattavaan sosiaaliturvajärjestelmään, joka koostuu erilaisista toisiaan täydentävistä rahallisista etuuksista, kuten työmarkkinatuesta, asumistuesta ja toimeentulotuesta. Raportissa korostetaan, että Suomen sosiaaliturvajärjestelmä kattaa koko väestön ja varmistaa yksilöllisen toimeentulon ja ihmisarvoisen elämän myös työmarkkinoiden ulkopuolelle jääneille ikääntyneille työttömille.

185. Raportissa viitataan myös OECD:n laskelmiin, joiden mukaan vähimmäistoimeentulotuen suhteellinen taso on Suomessa korkeampi kuin useimmissa muissa maissa. Raportissa esitetään, että komitea on perustanut ratkaisunsa yksinomaan työmarkkinatukeen ja keskimääräiseen asumistukeen. Raportin mukaan työmarkkinatuen tarkastelu yksinään tai pelkästään yhdistettynä asumistukeen antaa liian kapean kuvan erityisesti siksi, että monet työmarkkinatuen saajista saavat myös sekä asumistukea että toimeentulotukea. Asumistuen saaja voi saada myös toimeentulotukea asumistuella kattamattomiin asumiskuluihin ja muihin elinkustannuksiin, jos hänen yhteenlasketut tulonsa eivät toimeentulotuesta huolimatta riitä turvaamaan perustarpeisiin tarvittavia varoja.

186. Yleisen asumistuen järjestelmä uudistettiin 1. tammikuuta 2015. Asumistuen enimmäistulorajoja tarkistettiin poistamalla asunnon koon, iän, varustetason ja lämmitysjärjestelmän vaikutus. Nykyisin ainoat enimmäistulorajoihin vaikuttavat tekijät ovat asunnon sijainti ja ruokakuntaan kuuluvien määrä. Lisäksi ansiotulovähennyksen määritelmää yksinkertaistettiin ja omavastuun alueellisesta porrastuksesta luovuttiin. Enimmäistulorajaa korotettiin 50 eurolla ja omavastuuta alennettiin 8 %:lla. Jotta kynnyks työn vastaanottamiseen madaltuisi, asumistuen määrään vaikuttavaa palkka- ja yritystulon tasoa alennettiin 300 eurolla 1. syyskuuta 2015 alkaen. Tämä vastaa työttömyysturvajärjestelmän käytäntöä, jossa työtön työnhakija saa ansaita 300 euroa kuukaudessa täysimääräisen työttömyyskorvauksen lisäksi.

3. Toimenpiteiden arviointi

187. Komitea viittaa arviointiinsa työmarkkinatukea koskevassa asiassa Suomen sosiaali oikeudellisen seura v. Suomi, valitus nro 88/2012, ratkaisu 9. syyskuuta 2014, sekä Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestön (SAK), Toimihenkilökeskusjärjestö STTK:n ja Akavan lausuntoihin.

188. Samoista syistä komitea katsoo, ettei tilannetta ole saatettu peruskirjan mukaiseksi. Ei ole osoitettu, että hallitus olisi ryhtynyt toimenpiteisiin saattaakseen työmarkkinatuen riittävälle tasolle joko sellaisenaan tai yhdistettynä asumistukeen. Ei ole myöskään täsmällisesti osoitettu, että mahdollisten täydentävien toimeentuloetuuksien, kuten asumistuen ja toimeentulotuen, vaikutus riittää parantamaan ratkaisevalla tavalla kaikkien kyseisten työmarkkinatuen saajien tilannetta.

EPÄVIRALLINEN SUOMENNOS – ULKOMINISTERIÖ – KESÄKUU 2019

189. Komitea arvioi tilanteen uudelleen seuraavan, lokakuussa 2019 annettavan raportin perusteella.